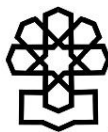

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۸): حوزه دارو

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۸۲۵

کد موضوعی: ۲۱۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۸): حوزه دارو

دفتر: مطالعات اجتماعی

مدیر مطالعه: محمد بختیاری علی‌آباد

تهیه و تدوین کنندگان: المیرا عزتی، محمد بختیاری علی‌آباد

اظهار نظر کننده: امیرحسین بامتی طوسی

ناظر علمی: مهدی مختاری پیام

ویراستار ادبی: شیوا امین اسکندری

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه

۲. دارو

۳. لایحه

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۲/۱۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۲.....	مقدمه
۳.....	تبصره‌های مرتبط با حوزه دارو در بودجه
۷.....	بررسی اعتبارات مرتبط با حوزه دارو در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۲
۸.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۹.....	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (۷۸): حوزه دارو

چکیده

مطابق با قوانین بالادستی و سیاست‌های کلی سلامت، برخورداری از خدمات درمانی و دارویی حقی همگانی بیان می‌شود. همچنین دستگاه‌های اجرایی نیز موظف به اجرای این تکالیف می‌باشند. قانون بودجه یکی از مهم‌ترین قوانینی است که به صورت سالیانه اعتبارات مختص به هر حوزه را مشخص می‌سازد، بنابراین از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، «۴» تبصره اصلی در ارتباط با حوزه دارو درج شده است که شامل الزام استفاده از پایانه فروشگاهی، تقلیل حقوق گمرکی کالاهای اساسی، هدفمندسازی یارانه‌ها، واریز مبالغ حاصل از فروش دارو، تجهیزات، ملزومات به حساب مجزا، تهاتر مطالبات و بدهی‌های مراکز درمانی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان تأمین اجتماعی، سازوکار قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی در بسته پایه بیمه، تعیین تعرفه دارویی مطابق قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور می‌شود.

در قسمت اعتبارات «۷» ردیف به حوزه دارو مربوط می‌شود که در ارتباط با اعتبارات سازمان غذا و دارو ۱۰۵ درصد افزایش، یارانه دارو و شیر خشک ۳۶ درصد کاهش، کاهش نرخ ارز ۶۲ درصد کاهش، هیئت امنای ارزی ۱۷۸ درصد افزایش و توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور ۵۰ درصد افزایش نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشته است.

خلاصه مدیریتی

در راستای نیل به اهداف قوانین و سیاست‌های بالادستی در حوزه سلامت، در این گزارش به بررسی چالش‌ها و ارائه پیشنهادهای کارشناسی در راستای بهبود حوزه دارو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ پرداخته شده است. در بخش تبصره‌ها، ۴ تبصره به حوزه دارو اشاره داشته است. اولین تبصره مربوط به جزء «۱» بند «ص» تبصره «۶» میباشد که هدف در راستای ارتقای شفافیت در گردش منابع مالی در راستای اجرای قانون پایانه‌های **فروشگاهی** محسوب می‌شود. در بند «ب» تبصره «۷» که به تقلیل حقوق گمرکی کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهادهای کشاورزی و دامی اشاره دارد که پیشنهاد می‌شود **۳ واحد درصد**

از منابع حاصل از نرخ ۴ درصد حقوق ماده «د» گمرکی مذکور در صدر قانون امور گمرکی برای دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی در اختیار بیمه‌های پایه قرار گیرد.

در تبصره «۱۴» لایحه، پیش بینی ۶۹۰۰۰۰ میلیارد ریال یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ به منزله کاهش ۵/۵ درصدی اعتبارات مذکور نسبت به سال ۱۴۰۱ بوده و از برآورد وزارت بهداشت در این خصوص (۱۰۵۰۰۰۰ میلیارد ریال) در این خصوص کمتر است.

همچنین بر اساس بند «ب» و «و» تبصره «۱۷» در لایحه دانشگاه‌های علوم پزشکی و بیمارستان‌های تحت پوشش موظف شده‌اند منابع حاصل از فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به شرکت‌های تأمین کننده پرداخت نمایند و سازمان‌های بیمه‌گر نیز مکلف شدند هزینه موارد ذکر شده را به حساب جداگانه اعلام شده توسط دانشگاه واریز نمایند که در راستای اطمینان از تأمین به موقع نقدینگی زنجیره تأمین مثبت ارزیابی می‌شود. موضوع تعیین سازوکار و ساختار قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی براساس سازوکار تعیین شده در بند «الف» ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور نیز با توجه اصل سالانه بودن بودجه پیشنهاد می‌شود حذف شود.

اعتبارات حوزه دارو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، ۳۰ درصد افزایش داشته است. هفت ردیف از اعتبارات به حوزه دارو تعلق داشته است. اعتبارات سازمان غذا و دارو ۱۰۵ درصد افزایش، یارانه دارو و شیر خشک ۶۰ درصد افزایش، کاهش نرخ ارز ۶۲ درصد کاهش، هیئت امنای ارزی ۱۷۸ درصد افزایش و توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور ۵۰ درصد افزایش نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشته است. اعتبارات توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور ۵۰ درصد رشد نشان می‌دهد ولی مشخص نیست که اعتبارات مذکور برای کدام دستگاه و کدام مراحل استقرار سامانه تخصیص خواهد یافت و نحوه گزارش‌دهی اقدام‌های انجام شده برای تکمیل سامانه مذکور (جهت تخصیص اعتبارات در این خصوص) چگونه خواهد بود همچنین در ردیف مربوط به هیئت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران - جهت خرید عضو مصنوعی (پروتز) حلزون بابت کاشت حلزون شنوایی و درمان و هزینه‌های دارویی بیماران اوتیسم، گوشه، سالک، متابولیک و بال پروانه، سیستمیک فیروزیس و بیماری نقص ایمنی مادرزادی در تولید آنتی بادی و بیماری تحلیل عضلانی نخاعی مادرزادی (اس ام ای) نیز تفکیک اعتبارات صورت نگرفته و سهم هر کدام از مصارف موضوع این ردیف مبهم است.

مقدمه

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، برخورداری از خدمات بهداشتی، درمانی و مراقبت‌های پزشکی را حقی همگانی دانسته و دولت را موظف کرده تا آن را برای همه افراد در کشور فراهم آورد. به همین منظور تکالیف مختلفی در قوانین و اسناد بالادستی برای دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط مصوب شده است. از جمله این موارد تأکید سیاست‌های کلی سلامت بر اولویت‌دهی به پیشگیری، روزآمدی برنامه‌های بهداشتی و درمانی، توسعه کمی و کیفی بیمه‌های بهداشتی و درمانی، نظام پرداخت مبتنی بر عملکرد و تعیین تعرفه‌های مبتنی بر شواهد، جلوگیری از تقاضای القایی و ... است.

موضوع‌هایی همچون نظام ارجاع و برنامه پزشکی خانواده، پوشش همگانی بیمه سلامت، خرید راهبردی خدمات سلامت، تأمین دارو و واکسن مورد نیاز و ... در قانون برنامه ششم توسعه نیز از جمله تکالیفی هستند که اشاره شده است. در راستای نیل به اهداف قوانین فوق، بودجه‌ریزی و تأمین اعتبار یکی از اقدام‌های مهم در دستور کار دولت است که محل اصلی آن مطابق اصل (۵۲) قانون اساسی در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود. با توجه به اهمیت دارو به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان درمان و پیشگیری در حوزه سلامت، در این گزارش برآنیم تا وضعیت این حوزه را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ بررسی کرده و نظرات کارشناسی در راستای بهبود چالش‌ها ارائه شود.

تبصره‌های مرتبط با حوزه دارو در بودجه

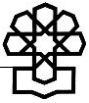
جدول ۱. خلاصه اهم تبصره‌های مرتبط با دارو در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

شماره تبصره	موضوع تبصره قانون بودجه سال ۱۴۰۱	موضوع تبصره لایحه بودجه سال ۱۴۰۲
جزء «۱» بند «ص» تبصره «۶»	<ul style="list-style-type: none"> الزام استفاده از پایانه فروشگاهی 	<ul style="list-style-type: none"> الزام استفاده از پایانه فروشگاهی
بند «ب» تبصره «۷»	<ul style="list-style-type: none"> تقلیل حقوق گمرکی کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی 	<ul style="list-style-type: none"> تقلیل حقوق گمرکی کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی
بند «الف» تبصره «۱۴»	<ul style="list-style-type: none"> پوشش بیمه اقشار جامعه 	<ul style="list-style-type: none"> هدفمندسازی یارانه‌ها
بند «ب»، «ز» و «و» تبصره «۱۷»	<ul style="list-style-type: none"> واریز مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به حساب مجزا 	<ul style="list-style-type: none"> شرکت توسعه و تجهیز مراکز بهداشتی و درمانی و تجهیزات پزشکی کشور (مادر تخصصی) مشمول مفاد ماده (۵۵)* قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران می‌شود. واریز مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به حساب مجزا سازوکار و ساختار قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی در بسته بیمه پایه و تعرفه خدمات دارویی تهاتر مطالبات و بدهی‌های مراکز درمانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان تأمین اجتماعی

جدول ۲. بررسی تبصره‌های مرتبط با حوزه دارو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

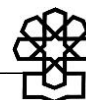
ردیف تبصره	لایحه بودجه سال ۱۴۰۲	اظهار نظر کارشناسی
تبصره «۶» - عوارض و مالیات	ص) کلیه صاحبان حرف و مشاغل پزشکی، پیراپزشکی، داروسازی و دامپزشکی و فروشندگان تجهیزات پزشکی که پروانه کار آنها توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سازمان نظام پزشکی ایران صادر می‌شود و کلیه اشخاص شاغل در کسب و کارهای حقوقی اعم از وکالت و مشاوره حقوقی و خانواده، مکلفند از پایانه فروشگاهی استفاده کنند. با مستنکفین از اجرای این حکم مطابق قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان برخورد می‌شود.	استفاده از پایانه های فروشگاهی در جهت شفافیت گردش منابع مالی، اقدامی مؤثر محسوب می‌شود. همچنین در کنار الزام استفاده از این اقدام سازوکارهای نظارتی اضافه شده نیز به نوعی ضمانت اجرایی آن می‌باشد که در راستای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه‌های مؤدیان که در سال ۱۳۹۸ تعلق می‌شود، بنابراین تصویب آن پیشنهاد می‌شود.
تبصره «۷» - صنعت، معدن و ارتباطات	ب) در سال ۱۴۰۲ نرخ چهار درصد (۰/۴٪) حقوق گمرکی مذکور در صدر بند «د» ماده (۱) قانون امور گمرکی برای کالاهای اساسی و دارو به یک درصد (۰/۱٪) تقلیل می‌یابد. فهرست این موارد با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.	کاهش پایه حقوق گمرکی می‌تواند منجر به کاهش قیمت پایه دارو شود. البته با توجه به اینکه هدف اصلی از حذف ارزش ترجیحی انتقال یارانه به بیماران و جلوگیری از افزایش پرداخت از جیب بیماران بود، با این حال کاهش حقوق گمرکی، منجر به حمایت بیشتر از واردات کالای نهایی ساخته شده می‌شود و این سیاست بیشتر از حمایت از تولیدکنندگان، به نفع واردات کالا است؛ لذا بهتر است به جای حمایت از واردکنندگان و تولیدکنندگان، حمایت‌های لازم از مصرف‌کنندگان نهایی و از طریق بیمه انجام شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود ۳ واحد درصد از منابع حاصل از نرخ ۴ درصد حقوق ماده «د» گمرکی مذکور در صدر بند «۱» قانون امور گمرکی برای دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی به منظور کاهش سهم مردم از کالاهای فوق در اختیار بیمه‌های پایه درمان قرار گیرد. همچنین به منظور تقویت زنجیره ارزش، اعطای تسهیلات کافی به همراه تقویت تعهدات تأمین‌کنندگان در دستور کار قرار گیرد.
تبصره «۱۴» - هدفمندی	الف-۱- سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها موظف است با ابلاغ و تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به پرداخت مصارف به شرح ذیل متناسب با تحقق دریافتی‌ها (منابع) اقدام نماید. ۱-۱- مبلغ ششصد و نود هزار میلیارد (۶۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بابت یارانه دارو.	پیش‌بینی ۶۹۰۰۰۰ میلیارد ریال برای یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ به‌منزله کاهش حدود ۵,۵ درصدی اعتبارات این موضوع به نسبت اعتبارات مربوطه در سال ۱۴۰۱ (۷۳۰۰۰۰ میلیارد ریال) است. لازم است ذکر شود که افزایش نرخ ارز و همچنین تورم را نیز باید در نظر داشت. طبق برآورد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌منظور یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰۵۰۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار نیاز است.

۱. به گزارش پایگاه خبری پزشکان و قانون (پالنا) در تاریخ سوم مرداد ۱۴۰۱، به نقل از رئیس امور سلامت و رفاه اجتماعی سازمان برنامه و بودجه کشور، در سال ۱۴۰۱ برای طرح دارویار از محل منابع هدفمندی یارانه‌ها، ۷۳۰۰۰ میلیارد تومان اعتبار در نظر گرفته شده است.

اظهار نظر کارشناسی	لایحه بودجه سال ۱۴۰۲	ردیف تبصره
<p>مسائل دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد، اختصاص این یارانه صرفاً به حوزه دارو میباشد یا تجهیزات و ملزومات و شیرخشک رژیمی را نیز تحت پوشش قرار میدهد، پایداری منابع موضوع این حکم و نظارت بر نحوه مصرف آن است در همین راستا ضمن تأکید بر لزوم در نظر گرفته منابع کافی ذیل این بند پیشنهاد می شود بند ذیل به این تبصره الحاق شود:</p> <p>سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است هر دو ماه یک بار گزارش وضعیت پرداخت یارانه دارو توسط سازمان هدفمندی یارانهها و همچنین نحوه تخصیص منابع مذکور به سازمانها و صندوقهای بیمه گر درمان را به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه نماید. شورای عالی بیمه سلامت نیز مکلف است هر سه ماه یک بار گزارش نحوه هزینه کرد اعتبارات موضوع این حکم را به تفکیک سازمانها و صندوقهای بیمه گر درمان به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه نماید.</p>		
<p>الزام بیمهها به پرداخت هزینههای دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی در حساب مجزای اعلام شده توسط دانشگاهها، که به معنای تفکیک این وجوه از مبدأ است در ارتقای شفافیت مؤثر است.</p> <p>ولی آن بخش از وجوه حاصل از فروش دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی که از پرداخت مستقیم بیماران حاصل می گردد مشمول این قاعده نمی شود. بنابراین بنظر می رسد در مورد بخشی از مبالغ، شفافیت کافی ایجاد نخواهد شد. از طرفی تأخیر در پرداخت مطالبات شرکت های دارویی و تجهیزات پزشکی، می تواند به عدم توانایی و یا تمایل شرکتها نسبت به تأمین نیاز دانشگاهها منجر شود. حکم فعلی در مورد ایجاد سازوکاری برای اطمینان از پرداخت به موقع مطالبات دارو و تجهیزات پزشکی اشاره ای نداشته است. یکی از راهکارها برای تحقق این مهم، ایجاد شرایط رصد برخط گردش منابع مالی و گزارش فصلی است که می تواند در ایجاد انگیزه پرداخت به موقع مطالبات زنجیره تأمین اثربخش باشد.</p> <p>پیشنهاد می شود حکم حاضر به این شرح اصلاح شود:</p> <p>دانشگاههای علوم پزشکی و بیمارستانهای دارای ردیف بودجه مستقل موظفند کلیه مبالغ حاصل از فروش دارو، لوازم، تجهیزات و ملزومات پزشکی را در حساب مجزا که بدین منظور ایجاد شده است واریز کنند و مبالغ مذکور را صرفاً جهت بازپرداخت هزینههای تأمین و تدارک دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانهها و شرکت های پخش تأمین کننده پرداخت کنند. سازمانهای بیمه ای نیز مکلفند هزینه دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب فوق واریز کنند. هرگونه تخطی از امور فوق تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می شود. نحوه</p>	<p>ب) دانشگاههای علوم پزشکی و بیمارستانهای تحت پوشش این دانشگاهها موظفند مبالغ حاصل از فروش دارو، لوازم و تجهیزات و ملزومات پزشکی را منحصراً جهت بازپرداخت هزینههای تأمین و تدارک دارو، تجهیزات و ملزومات پزشکی به داروخانهها و شرکت های پخش تأمین کننده پرداخت کنند و سازمانهای بیمه ای مکلفند هزینه دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب جداگانه ای که دانشگاه اعلام می نماید واریز کنند.</p> <p>تخلف از اجرای این بند در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه اموال دولتی تلقی می شود. نحوه هزینه کرد موجودی حسابهای مذکور از مفاد مندرج در ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مستثنی می باشد.</p>	<p>تبصره «۱۷» - رفاه و سلامت</p>

اظهار نظر کارشناسی	لایحه بودجه سال ۱۴۰۲	ردیف تبصره
<p>هزینه‌کرد گردش مالی حساب‌های مذکور از مفاد مندرج در ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب (۱۳۹۵) مستثناست.</p> <p>بند ذیل نیز به تبصره «۱۷» لایحه بودجه الحاق شود: ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون، وزارت بهداشت (سازمان غذا و دارو) مکلف است سامانه ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت اقلام سلامت‌محور را به‌نحوی ارتقا دهد که تحت نظارت سازمان فوق، هر کدام از تولیدکنندگان و واردکنندگان اقلام سلامت‌محور، اطلاعات IRC و تعداد/میزان اقلام تولید و وارداتی خود را به‌صورت برخط (Online) در سامانه مذکور ثبت کنند تا از توزیع‌کنندگان به دانشگاه‌های علوم پزشکی، بیمارستان‌ها، داروخانه‌ها و سایر مبادی مجاز انتقال یابد.</p> <p>شرکت‌های توزیعی و فروشندگان دارو، لوازم، تجهیزات و ملزومات پزشکی مکلفند تا صورت‌های مالی حاصل از فروش اقلام توزیع شده فوق را به مراکز بیمارستانی و دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور که به تأیید مراکز بیمارستانی و دانشگاه‌های علوم پزشکی مذکور رسیده است در این سامانه ثبت کنند. کلیه پرداخت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و بیمارستان‌ها از محل حساب‌های در نظر گرفته شده برای دارو، لوازم، تجهیزات و ملزومات پزشکی به شرکت‌های توزیعی و فروشندگان این اقلام می‌بایست براساس صورت‌های مالی ثبت شده در سامانه ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت اقلام سلامت‌محور صورت پذیرد و صورت‌حساب‌های پرداختی نیز در سامانه مذکور ثبت شود. هرگونه تخطی از امور فوق تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می‌شود.</p>		
<p>مغایر اصل سالانه بودن بودجه کل کشور، موضوع اصل پنجاه‌ودوم قانون اساسی جمهوری اسلامی تلقی می‌شود، بنابراین حذف آن پیشنهاد می‌شود.</p>	<p>(و) سازوکار و ساختار قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی در بسته بیمه پایه و تعرفه خدمات دارویی همانند سایر خدمات تشخیصی و درمانی براساس سازوکار تعیین شده در بند «الف» ماده (۹) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور* تعیین خواهد شد.</p>	

بررسی اعتبارات مرتبط با حوزه دارو در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ هفت ردیف به حوزه دارو و شیر خشک اختصاص یافته است و اعتبارات مربوطه نسبت به سال قبل ۳۰٪ افزایش داشته است. شایان ذکر است اعتبارات سازمان غذا و دارو نسبت به سال قبل ۱۰۵ درصد رشد یافته است. همچنین مجموع اعتبارات یارانه دارو و شیرخشک در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، ۲۵۰۰۰ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۶۰ درصد افزایش داشته است. البته این میزان در مجموع، از برآورد سازمان غذا و دارو در خصوص اعتبار مورد نیاز آن، ۲۴۰۰۰ میلیارد ریال کمتر است. همچنین میزان ۲۷۰ میلیارد ریال اعتبار به منظور توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون سال ۱۴۰۱، ۵۰ درصد رشد نشان می‌دهد. نکته‌ای که در این خصوص وجود دارد، با توجه به نگرش کلی این ردیف مشخص نیست که اعتبارات مذکور برای کدام دستگاه و کدام مراحل استقرار سامانه تخصیص خواهد یافت و نحوه گزارش‌دهی اقدام‌های انجام شده برای تکمیل سامانه مذکور جهت تخصیص اعتبارات در این خصوص به چه شکلی است. در ردیف اعتباری هیئت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران - جهت خرید عضو مصنوعی (پروتز) حلزون بابت کاشت حلزون شنوایی و درمان و هزینه‌های دارویی بیماران اوتیسم، گوشه، سالک، متابولیک و بال پروانه (ای بی)، سیستم فیبروزیس و بیماری نقص ایمنی مادرزادی در تولید آنتی بادی و بیماری تحلیل عضلانی نخاعی مادرزادی (اس ام ای)، اعتبارات دارویی تفکیک نشده و در این خصوص ابهام وجود دارد.

جدول ۳. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های وابسته به وزارت بهداشت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲

در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

عنوان و موضوع اعتبارات	هزینه‌ای (لایحه) (۱۴۰۲)	هزینه‌ای (قانون) (۱۴۰۱)	تملک (لایحه) (۱۴۰۲)	تملک (قانون) (۱۴۰۱)	تبصره ۱۴		جمع کل (لایحه)	جمع کل (قانون)	درصد رشد
					قانون	لایحه			
سازمان غذا و دارو	۵,۱۱۷	۳,۸۷۳	۷,۱۸۲	۲,۱۳۰			۱۲,۲۹۹	۶,۰۰۳	۱۰۵
سازمان غذا و دارو - مرکز تحقیقات حلال	۱۰۵	۰	۲۱	۰			۱۲۶	۰	-
یارانه دارو و شیرخشک	۱۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۱۵,۶۱۴		۱۰,۰۰۰	۱۵,۶۱۴	-۳۶
اعتبارات موضوع ماده (۳۷) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی - یارانه دارو و شیرخشک	۱۵,۰۰۰	۰	۰	۰			۱۵,۰۰۰	۰	-
کاهش نرخ ارز	۷,۰۰۰	۰	۰	۰	۱۸,۵۲۹		۷,۰۰۰	۱۸,۵۲۹	-۶۲
هیئت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران - جهت خرید عضو مصنوعی (پروتز) حلزون بابت کاشت حلزون شنوایی و درمان و هزینه‌های دارویی بیماران اوتیسم، گوشه، سالک، متابولیک و بال پروانه، سیستم فیبروزیس و بیماری نقص ایمنی مادرزادی در تولید آنتی بادی و	۱۰۰	۳۶	۰	۰			۱۰۰	۳۶	۱۷۸

عنوان و موضوع اعتبارات	هزینه‌ای (لایحه) (۱۴۰۲)	هزینه‌ای (قانون) (۱۴۰۱)	تملک (لایحه) (۱۴۰۲)	تملک (قانون) (۱۴۰۱)	تبصره ۱۴		جمع کل (قانون)	جمع کل (لایحه)	درصد رشد
					قانون	لایحه			
بیماری تحلیل عضلانی نخاعی مادرزادی (اس ام ای)									
توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت محور	۰	۰	۲۷۰	۱۸۰			۲۷۰	۱۸۰	۵۰
مجموع اعتبارات	۳۷,۳۲۲	۳,۹۰۹	۷,۴۷۳	۲,۳۱۰	۰	۳۴,۱۴۳	۴۴,۷۹۵	۳۴,۴۱۹	۳۰

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

اعتبارات پیش‌بینی شده برای حوزه دارو در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، ۳۰٪ افزایش داشته است. در این میان اعتبارات سازمان غذا و دارو ۱۰۵٪ رشد یافته است و همچنین مجموع اعتبارات یارانه دارو و شیرخشک در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، ۲۵۰۰۰ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۶۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. میزان ۲۷۰ میلیارد ریال اعتبار نیز به‌منظور توسعه و تکمیل سامانه‌های ردیابی، رهگیری و کنترل اصالت کالاهای سلامت‌محور پیش‌بینی شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، ۵۰ درصد رشد نشان می‌دهد ولی با توجه به نگرش کلی این ردیف مشخص نیست که اعتبارات مذکور برای کدام دستگاه و کدام مراحل استقرار سامانه تخصیص خواهد یافت و نحوه گزارش‌دهی اقدام‌های انجام شده برای تکمیل سامانه مذکور (جهت تخصیص اعتبارات در این خصوص) به چه صورت است. یک ردیف نیز به اعتبارات هیئت امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران-جهت خرید عضو مصنوعی (پروتز) حلزون بابت کاشت حلزون شنوایی و درمان و هزینه‌های دارویی بیماران اوتیسم، گوشه، سالک، متابولیک و بال پروانه (ای بی)، سیستمیک فیبروزیس و بیماری نقص ایمنی مادرزادی در تولید آنتی‌بادی و بیماری تحلیل عضلانی نخاعی مادرزادی (اس ام ای) اختصاص یافته است درحالی‌که هزینه‌های دارویی تفکیک نشده و نیاز است تفکیک اعتبارات هر حوزه صورت گیرد.

از مهم‌ترین موضوع‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ در حوزه دارو مربوط به تبصره «۱۴» در مورد ۶۹ هزار میلیارد تومان یارانه دارو است. پیش‌بینی ۶۹۰۰۰۰ میلیارد ریال برای یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ به‌منزله کاهش حدود ۵/۵ درصدی نسبت به این اعتبارات در سال ۱۴۰۱ (۷۳۰۰۰۰ میلیارد ریال) می‌باشد. گفتنی است افزایش نرخ ارز و همچنین تورم احتمالی سال ۱۴۰۲ را نیز باید در نظر داشت. طبق برآورد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌منظور یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰۵۰۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار نیاز است. در این خصوص لازم است گزارش وضعیت پرداخت یارانه دارو توسط سازمان هدفمندی یارانه‌ها و همچنین نحوه هزینه‌کرد منابع مذکور توسط سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر درمان به صورت دوره‌ای در سال ۱۴۰۲ به کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور ارائه شود. موضوع مهم دیگر بند «و» تبصره «۱۷» رفاه و سلامت در مورد سازوکار و ساختار قیمت‌گذاری دارو و ملزومات پزشکی در بسته بیمه پایه و تعرفه خدمات دارویی است. درواقع این مورد به‌دلیل ماهیت غیربودجه‌ای مغایر اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی تلقی می‌شود، بنابراین حذف آن پیشنهاد می‌شود.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور.
۲. قانون بودجه سنواتی سال ۱۴۰۱ کل کشور.
۳. سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی اردیبهشت ۱۳۹۳.
۴. قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
۵. بختیاری علی‌آباد، محمد و همکاران، «بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ۶۴. اعتبارات بخش سلامت». مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۰.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روپروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ ☎ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ ✉ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir